

Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant

Lefel Mynediad 1 – Lefel 2

**Sgiliau Bywyd a Gwaith
Cynnwys yr Uned**

Cynnwys

Nod yr Uned 3

Unedau gan Sefydliadau Dyfarnu Eraill..... 3

Dogfennaeth y Gymhwyster 3

Cynnydd ar draws lefelau 4

Gofynion Cyflenwi 6

Dull Asesu 8

 Lefel Mynediad 1 9

 Lefel Mynediad 2 10

 Lefel Mynediad 3 11

 Lefel 1 12

 Lefel 2 13

Cynnwys yr Uned 14

 Lefel mynediad 1 14

 Lefel mynediad 2 17

 Lefel mynediad 3 21

 Lefel 1 25

 Lefel 2 29

Nod yr Uned

Mae'r uned hon yn rhan o'r gyfres Sgiliau Bywyd a Gwaith. Mae wedi'i ddylunio'n bennaf ar gyfer dysgwyr 14-16 oed yng Nghymru i'w astudio fel rhan o gymwysterau 'Sgiliau Bywyd' neu 'Sgiliau Bywyd a Gwaith'.

Mae'r gyfres o unedau 'Cydraddoldeb Amrywiaeth a Chynhwysiant' wedi'i dylunio i ddatblygu gwybodaeth dysgwyr am gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant, a'u sgiliau i archwilio a herio materion yn eu bywydau eu hunain a'r gymuned.

Unedau gan Sefydliadau Dyfarnu Eraill

Dim ond unedau sy'n rhan o gymwysterau cymeradwy Sgiliau Bywyd, Sgiliau Gwaith, a Sgiliau Bywyd a Gwaith Open Awards a all gyfrannu at gyflawni'r cymhwyster hwn.

Ni all unedau sydd wedi'u hardystio gan Sefydliadau Dyfarnu eraill, neu unedau a gymerwyd o gymwysterau Open Awards eraill, gyfrannu at gyflawni'r cymhwyster hwn. Mae'r gofyniad hwn yn berthnasol ar draws cymwysterau o bob lefel a maint.

Dogfennaeth y Gymhwyster

Mae Manyleb yr Uned hon yn ddogfen orfodol ac rhaid ei darllen a'i chymhwyso ochr yn ochr â'r Canllaw Cymwysterau perthnasol (sy'n benodol i'r lefel) a Llawlyfr Darparwr Open Awards.

Cynnydd ar draws lefelau

Mae'r gyfres hon o unedau wedi'i dylunio ar gyfer dysgwyr o Lefel Mynediad 1 – Lefel 2. Gall dysgwyr symud ymlaen drwy'r lefelau drwy gydol eu taith addysg, neu ddechrau ar lefel uwch yn briodol i'w lefel dysgu, eu targedau addysg a'u dyheadau.

Mae'r tabl isod yn crynhoi'r meysydd dysgu sydd wedi'u cynnwys yn yr unedau a sut y caiff y rhain eu trin ar bob lefel.

Cysyniad	Mynediad 1	Mynediad 2	Cofnod 3	Lefel 1	Lefel 2
Deall cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant	Cydnabod tebygrwydd a gwahaniaethau	Adnabod amrywiaeth a datgan cydraddoldeb	Nodi a defnyddio cysyniadau allweddol	Disgrifio gydraddoldeb ac amrywiaeth	Diffinio a dadansoddi cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant
Cyfiawnder a chynhwysiant	Adnabod ymddygiad teg	Cydnabod y gall tegwch fod yn wahanol	Gweithredu tegwch mewn cyd-destunau cyfarwydd	Esbonio amgylcheddau cynhwysol	Dadansoddi cydraddoldeb yn erbyn tegwch
Parch a pherthnasoedd	Dangos parch syml	Dangos ymddygiad parchus	Disgrifio perthnasoedd cadarnhaol	Esbonio sut mae perthnasoedd yn cael eu cynnal	Gwerthuso effaith agweddau ac ymddygiadau
Cyfranogiad a chynhwysiant	Cymryd rhan mewn gweithgaredd cynhwysol	Cymryd rhan fel aelod tîm cefnogol	Dangos cydgynhwysiant mewn gweithgaredd strwythuredig	Hyrwyddo cynhwysiant mewn gwahanol gyd-destunau	Cynhyrchu strategaethau ar gyfer cynhwysiant
Cydnabod anghyfiawnder a gwahaniaethu	Cydnabod anghyfiawnder	Adnabod anghyfiawnder mewn lleoliadau cyfarwydd	Adnabod gwahaniaethu mewn senarios syml	Adnabod gwahaniaethu yng nghyd-destun	Disgrifio a dadansoddi gwahaniaethu
Ymateb i anghyfiawnder	Dangos gweithredoedd tegwch syml	Gweithredu camau tegwch syml	Gweithredu ymatebion wedi'u cynllunio	Cynllunio ymatebion i anghyfiawnder	Gwerthuso ymatebion a chynnig atebion

Cyfathrebu a her	Gwrando ar eraill	Cyfathrebu gyda chefnogaeth	Mynegi barn gyda chefnogaeth	Cyfleu i herio anghyfiawnder	Creu ymatebion rhesymol i herio gwahaniaethu
Deddfwriaeth a hawliau	—	—	Cydnabod hawliau a chyfrifoldebau	Adnabod y ddeddfwriaeth allweddol	Esbonio pwrpas y ddeddfwriaeth
Galw gwybyddol	Cydnabod / cymryd rhan	Adnabod / ymateb	Disgrifio / cymhwyso	Esbonio / cynllunio	Dadansoddi / gwerthuso

Gofynion Cyflenwi

Cyn darparu, rhaid bod gan ddarparwyr Gynllun Darparu ac Asesu cymeradwy sy'n mapio addysgu, dysgu ac asesu i'r holl feini prawf asesu (sy'n benodol i'r lefel) ym Manyleb yr Uned hon.

Disgwylir i ddarparwyr gynllunio a chyflwyno gweithgareddau dysgu ac asesu o fewn cyfleusterau safonol ysgol/coleg/darparwr hyfforddiant. Dylai'r uned hon fod yn hygyrch ac yn gyraeddadwy heb fod angen seilwaith arbenigol, adnoddau drud neu amodau mynediad cyfyngol.

Adnoddau Staff

Rhaid i ddarparwyr sicrhau bod athrawon cymwys a phrofiadol ar gael i gyflwyno ac asesu'r uned hon.

Rhaid i staff dosbarthu:

- Cael gwybodaeth a dealltwriaeth o gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant sy'n briodol i lefel y darpariaeth
- gallu hwyluso trafodaethau ar bynciau a allai fod yn sensitif (e.e. gwahaniaethu, rhagfarn, hunaniaeth) mewn modd diogel, cynhwysol a pharchus
- Deall gofynion diogelu a gwybod sut i ymateb yn briodol i ddatgeliadau gan ddysgwyr

Dylid cefnogi'r ddarpariaeth drwy:

- mynediad at gymorth bugeiliol neu ddiogelu lle bo angen
- staff sy'n modelu ymddygiad cynhwysol ac yn hyrwyddo parch at amrywiaeth
- staff sy'n hyderus wrth reoli trafodaeth grŵp, her a safbwyntiau gwahanol yn adeiladol

Dylai fod gan staff dosbarthu gymhwyster addysgu neu hyfforddi cydnabyddedig, neu fod yn gweithio tuag ato, lle mae hyn yn ofyniad gan y darparwr.

Adnoddau Corfforol

Rhaid i ddarparwyr sicrhau bod adnoddau priodol ar gael i gyflwyno ac asesu'r uned hon.

Dylai darparwyr sicrhau bod deunydd dysgu, gweithgareddau ac enghreifftiau'n gynhwysol, yn ddiwylliannol berthnasol ac yn addasadwy i anghenion cyfathrebu, synhwyradd a phrosesu dysgwyr.

Dylai hyn o leiaf gynnwys:

Amgylchedd Dysgu

- lle dysgu diogel, cynhwysol a pharchus sy'n cefnogi trafodaeth, myfyrio a gwaith grŵp

Deunydd Dysgu ac Addysgu

- cynlluniau gwersiau a deunydd sesiynau strwythuredig i gefnogi darpariaeth gyson
- deunydd gweithgareddau a thaflenni i gefnogi dealltwriaeth a chyfranogiad
- deunydd sy'n seiliedig ar senarios ac astudiaethau achos i archwilio cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant mewn cyd-destunau bywyd go iawn
- adnoddau gweledol megis sleidiau, diagramau a sbardunau i gefnogi ymgysylltiad

Offer

- mynediad at offer cyflwyno, e.e. taflunydd neu sgrin ryngweithiol
- mynediad at gyfrifiadur neu liniadur ar gyfer darparu cynnwys digidol lle bo'n briodol
- adnoddau ystafell ddosbarth gan gynnwys bwrdd gwyn a deunydd ysgrifennu

Gofynion Mynediad

Nid oes angen unrhyw ddysgu na chymwysterau blaenorol ar ddysgwyr ar gyfer unrhyw un o'r unedau yn y gyfres hon. Fodd bynnag, wrth i lefel cymhlethdod yr iaith gynyddu drwy'r lefel, rhaid i'r darparwr gwblhau asesiadau cychwynnol cadarn i sicrhau bod y dysgwr yn gallu cael mynediad at y cynnwys ar y lefel y maent yn dechrau arni.

Dull Asesu

Mae'r gyfres hon o unedau wedi'i dylunio i'w hasesu drwy dasgau a gweithgareddau asesu a ddyluniwyd gan y darparwr.

Rhaid i ddarparwyr gynnal gwiriad cyni'rasesiad ddigwydd, i gadarnhau bod y tasgau'n cwmpasu'r holl feini prawf asesu a'u bod yn briodol i'r lefel.

Rhaid bodloni'r holl feini prawf asesu'n llawn er mwyn i'r dysgwr dderbyn marc 'pas'. Ni ellir gwneud unrhyw ddyfarniad rhannol os na chaiff unrhyw feini prawf asesu eu bodloni.

Mae'n ofynnol i ddysgwyr gasglu tystiolaeth mewn portffolio o dystiolaeth. Gellir cyflwyno hwn yn ddigidol (e.e. drwy system e-bortffolio) neu ar bapur, fel y bo'n briodol i'r dysgwr unigol. Lle bynnag y bo modd, anogir e-bortffolios.

Rhaid i aseswyr asesu'r dystiolaeth a gasglwyd gan y dysgwr yn erbyn meini prawf asesu'r uned i benderfynu a yw pob un wedi'i fodloni'n llawn ai peidio. Mae pob penderfyniad asesu yn destun i sicrhau ansawdd mewnol (IQA) gan y darparwr a sicrhau ansawdd allanol (EQA) gan Open Awards cyn i'r canlyniad gael ei gadarnhau.

Penderfynwyd bod y mathau canlynol o dasgau asesu yn addas ar gyfer y gyfres o unedau hon.

Lefel Mynediad 1

Dylai asesiad o Gydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant ar Lefel Mynediad 1 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Tasg Baru / Drefnu	Rhaid i ddysgwyr baru tebygrwydd a gwahaniaethau rhwng pobl gan ddefnyddio delweddau neu awgrymiadau.
Tasg Adnabod	Rhaid i ddysgwyr nodi ffyrdd y mae pobl yn wahanol a beth sy'n eu gwneud yn unigryw.
Trafodaeth Syml	Rhaid i ddysgwyr roi enghreifftiau o ymddygiad teg, e.e. rhannu neu gymryd tro.
Gweithgaredd Ymarferol	Rhaid i ddysgwyr gymryd rhan mewn gweithgaredd grŵp cynhwysol lle mae pob dysgwr yn cymryd rhan.
Tasg Ymateb Emosiynol	Rhaid i ddysgwyr nodi sut maen nhw'n teimlo wrth gael eu cynnwys, e.e. ar lafar, drwy bwyntio, neu drwy ddefnyddio symbolau.
Tasg Adnabod	Rhaid i ddysgwyr nodi enghreifftiau o annhegwch o ddelweddau neu senarios syml.
Tasg Arddangos	Rhaid i ddysgwyr ddangos gweithred syml sy'n dangos tegwch.
Tasg Sylwi	Rhaid i ddysgwyr ddangos ymddygiadau gwranddo yn ystod gweithgaredd strwythuredig.

Lefel Mynediad 2

Dylai asesiad o Gydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant ar Lefel Mynediad 2 gynnwys:

Math o Asesiad	Engbreiffiau o Dasgau
Tasg Adnabod	Rhaid i ddysgwyr nodi ffyrdd y mae pobl yn amrywio gan ddefnyddio delweddau, engbreiffiau achos neu drafodaeth.
Ateb Byr	Rhaid i ddysgwyr nodi beth mae cydraddoldeb yn ei olygu gan ddefnyddio iaith syml.
Tasg Esbonio	Rhaid i ddysgwyr gydnabod y gallai fod yn angenrheidiol i ddarparu gwahanol gymorth mewn gwahanol sefyllfaoedd er mwyn sicrhau tegwch.
Tasg Arddangos	Rhaid i ddysgwyr ddangos ymddygiad parchus, e.e. gwrando, defnyddio iaith briodol.
Gweithgaredd Grŵp	Rhaid i ddysgwyr gymryd rhan fel aelod tîm cefnogol mewn tasg strwythuredig.
Ymateb Lafar	Rhaid i ddysgwyr nodi pam fod cynhwysiant yn bwysig.
Tasg Senario	Rhaid i ddysgwyr adnabod anghyfiawnder mewn lleoliad cyfarwydd.
Tasg Ymarferol	Rhaid i ddysgwyr gyflawni gweithred sy'n hyrwyddo tegwch.
Rhyngweithio gyda Chefnogaeth	Rhaid i ddysgwyr ddangos ymddygiad priodol i ddatrys anghytundeb syml.

Lefel Mynediad 3

Dylai asesiad o Gydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant ar Lefel Mynediad 3 gynnwys:

Math o Asesiad	Engbreiffiau o Dasgau
Tasg Adnabod	Rhaid i ddysgwyr nodi ffyrdd y mae pobl yn amrywio gan ddefnyddio delweddau, engbreiffiau achos neu drafodaeth.
Ateb Byr	Rhaid i ddysgwyr nodi beth mae cydraddoldeb yn ei olygu gan ddefnyddio iaith syml.
Tasg Esbonio	Rhaid i ddysgwyr gydnabod y gallai fod yn angenrheidiol i ddarparu gwahanol gymorth mewn gwahanol sefyllfaoedd er mwyn sicrhau tegwch.
Tasg Arddangos	Rhaid i ddysgwyr ddangos ymddygiad parchus, e.e. gwrando, defnyddio iaith briodol.
Gweithgaredd Grŵp	Rhaid i ddysgwyr gymryd rhan fel aelod tîm cefnogol mewn tasg strwythuredig.
Ymateb Lafar	Rhaid i ddysgwyr nodi pam fod cynhwysiant yn bwysig.
Tasg Senario	Rhaid i ddysgwyr adnabod anghyfiawnder mewn lleoliad cyfarwydd.
Tasg Ymarferol	Rhaid i ddysgwyr gyflawni gweithred sy'n hyrwyddo tegwch.
Rhyngweithio gyda Chefnogaeth	Rhaid i ddysgwyr ddangos ymddygiad priodol i ddatrys anghytundeb syml.

Lefel 1

Dylai asesiad o Gydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant ar Lefel 1 gynnwys:

Commented [RH1]: The Level 1 and Level 2 assessments are the same

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgati
Tasg Ysgrifenedig / Llafar	Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio cydraddoldeb ac amrywiaeth, gan ddefnyddio dulliau cyfathrebu ysgrifenedig, llafar neu eraill wedi'u haddasu.
Tasg Restrui	Rhaid i ddysgwyr nodi deddfwriaeth sy'n hyrwyddo cydraddoldeb.
Ateb Byr	Rhaid i ddysgwyr nodi manteision amgylchedd cynhwysol, drwy ymatebion llafar, ysgrifenedig, gweledol neu ddigidol.
Tasg Esbonio	Rhaid i ddysgwyr roi enghreifftiau o sut y caiff perthnasoedd cadarnhaol eu cynnal.
Tasg Arddangos	Rhaid i ddysgwyr ddangos cyfathrebu parchus a chynhwysol, gan gynnwys ymwybyddiaeth o wahanol ddewisiadau a hangochion cyfathrebu.
Ymchwili / Cyflwyniad	Rhaid i ddysgwyr amlinellu ffyrdd o ddathlu amrywiaeth yn y gymuned.
Dadansoddi Senario	Rhaid i ddysgwyr adnabod gwahaniaethu mewn senario penodol, gan ddefnyddio trafodaeth, chwarae rôl, anodi ysgrifenedig neu ymatebion â chymorth.
Tasg Gynllunio	Rhaid i ddysgwyr greu cynllun i fynd i'r afael â mater o anghyfiawnder.
Gweithgaredd Grŵp	Rhaid i ddysgwyr gyfrannu at weithgaredd sy'n herio anghyfiawnder drwy ddulliau cymryd rhan hyblyg sy'n cefnogi gwahanol arddulliau cyfathrebu ac anghenion synhwyraidd.

Lefel 2

Dylai asesiad o Gydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant ar Lefel 2 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreiffiau o Dasgau
Tasg Ysgrifenedig / Llafar	Rhaid i ddysgwyr ddadansoddi ystyr a phwysigrwydd cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant gan ddefnyddio dulliau ysgrifenedig, llafar neu ddulliau eraill wedi'u haddasu.
Tasg Adolygu Deddfwriaeth	Rhaid i ddysgwyr werthuso deddfwriaeth sy'n hyrwyddo cydraddoldeb ac yn diogelu rhag gwahaniaethu trwy drafodaeth, deunydd â sylwadau, cyflwyniadau neu ymatebion wedi'u cofnodi.
Ateb Byr	Rhaid i ddysgwyr gyfiawnhau manteision amgylchedd cynhwysol i unigolion, gweithleoedd a chymunedau, gan ddefnyddio fformatau llafar, ysgrifenedig, gweledol neu ddigidol.
Tasgo Esbonio / Gwerthuso	Rhaid i ddysgwyr werthuso sut y caiff perthnasoedd cadarnhaol ac arferion cynhwysol eu cynnal mewn gwahanol gyd-destunau, gan gynnwys lleoliadau gweithle a chymunedol.
Tasg Arddangos	Rhaid i ddysgwyr ddangos cyfathrebu parchus a chynhwysol, gan gynnwys ymwybyddiaeth o wahanol ddewisiadau cyfathrebu..
Ymchwil / Cyflwyniad	Rhaid i ddysgwyr ddadansoddi a chyflwyno ffyrdd o hyrwyddo a dathlu amrywiaeth yn y gymuned, yr ysgol neu'r gweithle drwy bosteri, cyflwyniadau, podlediadau, fideo neu gyfleoedd asesu amlfoddol eraill.
Dadansoddi Senario	Rhaid i ddysgwyr ddadansoddi gwahaniaethu mewn senario penodol a gwerthuso ei effaith ar unigolion neu grwpiau gan ddefnyddio trafodaeth, chwarae rôl, anodi ysgrifenedig neu ddulliau cyfathrebu â chymorth.
Tasg Gynllunio / Strategaeth	Rhaid i ddysgwyr greu a chyfiawnhau strategaeth i fynd i'r afael â mater o annhegwch neu wella cynhwysiant gan ddefnyddio fformatau fel cynlluniau gweithredu, mapiau meddwl, cyflwyniadau digidol neu esboniadau wedi'u recordio.

Cynnwys yr Uned

Lefel mynediad 1

Teitl yr Uned: Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM051

Lefel: Lefel Mynediad Un

Gwerth Credyd: Un (1)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 10

Nod yr Uned: Datblygu gwybodaeth Dysgwyr o gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant, a'u sgiliau i archwilio a herio materion yn eu bywydau eu hunain a'r gymuned.

Egwyddorion Cynyddu

Cynnydd 1 - Rwy'n dechrau datblygu fy ymwybyddiaeth o debygrwydd a gwahaniaethau rhwng pobl.

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Deall beth sy'n gwneud pobl yn debyg ac yn wahanol	1.1 Adnabod pethau sy'n gwneud pobl yn debyg
	1.2 Nodi ffyrdd y mae pobl yn wahanol
	1.3 Nodi beth sy'n eu gwneud yn arbennig ac yn unigryw
2. Gwybod sut i fod yn gynhwysol a thrin eraill yn deg	2.1 Rhoi enghreifftiau o drin pobl yn deg
	2.2 Cymryd rhan mewn gweithgaredd cynhwysol
	2.3 Nodi sut maen nhw'n teimlo wrth gael eu cynnwys
3. Deall gweithredoedd teg ac annheg	3.1 Adnabod enghraifft o anghyfiawnder
	3.2 Defnyddio geiriau neu weithredoedd syml i ddangos tegwch
	3.3 Dangos eich bod yn gwrando ar eraill

Cynnwys Dangosol

Deiliant
Dysgu 1 AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf un peth sy'n gwneud pobl yn debyg e.e.

- mae angen i bawb fwyta
- mae angen i bawb gysgu
- mae gan bawb bethau maen nhw'n eu mwynhau (gemau/hobiau)
- mae gan bawb deimladau (hapus/trist)

AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf un ffordd y mae pobl yn wahanol e.e.

- lliw gwallt gwahanol
- taldra gwahanol
- dillad gwahanol
- gwahanol hoff gemau/bwydydd
- ffyrdd gwahanol o gyfathrebu
- mathau gwahanol o deulu.

A.C. 1.3 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf un peth sy'n eu gwneud yn arbennig ac yn unigryw e.e.

- eu henw
- eu hoff liw
- sgil sydd ganddynt (e.e. gallu datrys posau, gallu arlunio)
- eitem unigryw sy'n eiddo iddyn nhw (e.e. tegan meddal arbennig sydd wedi bod ganddyn nhw ers babandod).

Deiliant
Dysgu 2 AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr roi o leiaf un enghraifft o drin pobl yn deg e.e.

- rhannu adnodd (e.e. beiro, gêm)
- aros eu tro i siarad neu chwarae
- rhoi cyfle i bawb rio
- gwneud yn siŵr nad oes neb yn cael ei adael allan yn ystod gêm neu weithgaredd.

AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr gymryd rhan mewn gweithgaredd sy'n cynnwys pawb e.e.

- gêm gylch lle mae pawb yn cael tro
- gweithgaredd lliwio cydweithredol lle mae'r holl ddysgwyr yn ychwanegu at y llun
- tasg tacluso grŵp.

AC 2.3 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf un teimlad pan gânt eu cynnwys e.e.

- tynnu sylw at lun o wyneb hapus
- defnyddio arwydd codi bawd

- dweud gair syml fel "hapus" neu "da," gan wenu.

Deilliant
Dysgu 3

AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr gydnabod o leiaf un enghraifft o annhegwch e.e.

- adnabod o lun bod un person yn cael yr holl fisgedi tra nad yw person arall yn cael unrhyw un
- mae rhywun yn neidio'r ciw mewn gweithgaredd dosbarth
- un person yn gweiddi dros un arall.

AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr ddefnyddio o leiaf un gair neu weithred syml i ddangos enghraifft o degwch e.e.

- dweud "rhannu" wrth bwyntio at adnodd
- rhoi dau law allan i ddangos rhoi un i bob person
- symud cadair i wneud lle i rywun arall.

AC 3.3 Rhaid i ddysgwyr ddangos eu bod wedi gwrandao ar farn rhywun arall e.e.

- edrych ar y person sy'n siarad
- eistedd yn dawel tra bo'r un arall yn siarad
- aros nes bod y person wedi gorffen cyn gwneud sŵn neu symud.

Maes Profiad Dysgu	Y Celfyddydau
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae cymdeithasau dynol yn gymhleth ac amrywiol, ac wedi'u llywio gan weithredoedd a chredoau dynol.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 3 - Dinasyddion moesegol, gwybodus o Gymru a'r byd.
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Deall sut y gall safbwyntiau amrywiol ynghylch cynaliadwyedd fod yn wahanol ar draws grwpiau o fewn y gymuned

Themâu Trawsbynciol Perthnasol

Thema	Rhesymeg
Amrywiaeth, Hawliau dynol	Yn mynd i'r afael yn uniongyrchol â chynhwysiant a thegwch cymdeithasol.

Lefel mynediad 2

Teitl yr Uned: Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM052

Lefel: Lefel Mynediad Dau

Gwerth Credyd: Un (1)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 10

Nod yr Uned: datblygu gwybodaeth Dysgwyr o gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant, a'u sgiliau i archwilio a herio materion yn eu bywydau eu hunain a'r gymuned.

Egwyddorion Cynyddu	
Cam Cynnydd 2 - Rydw i wedi archwilio ac rwy'n ymwybodol o amrywiaeth mewn cymunedau.	

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):		Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):	
1. Deall cydraddoldeb ac amrywiaeth	1.1	Nodi ffyrdd y mae pobl yn amrywiol	
	1.2	Nodi beth mae cydraddoldeb yn ei olygu	
	1.3	Nodi y gall tegwch fod yn wahanol i wahanol bobl	
2. Gallu dangos cynhwysiant a pharch	2.1	Rhoi enghreifftiau o ddangos parch	
	2.2	Dangos eich bod yn cymryd rhan fel aelod tîm cefnogol	
	2.3	Adnabod pwysigrwydd cynnwys eraill	
3. Gallu adnabod a hyrwyddo tegwch	3.1	Adnabod enghraifft o annhegwch mewn lleoliad cyfarwydd	
	3.2	Dangos eich bod wedi cwblhau gweithred i hyrwyddo tegwch	
	3.3	Dangos sut i ddefnyddio ymddygiad priodol i ddatrys anghytundeb.	

Cynnwys Dangosol

Deiliant Dysgu 1	AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddau ffordd y mae pobl yn amrywiol e.e. • rhywedd (bachgen/merch/arall) • oedran • galluoedd corfforol gwahanol (e.e. defnyddio cadair olwyn, gwisgo sbectol) • gwisgoedd neu ddathliadau diwylliannol/crefyddol gwahanol • siarad ieithoedd gwahanol AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr nodi beth mae cydraddoldeb yn ei olygu gan ddefnyddio iaith syml e.e. • mae gan bawb yr hawl i fod yn ddiogel • dylai pawb gael yr un cyfle i ddysgu/chwarae • caiff pawb drin yn dda, tegwch i bawb • Dylai pobl allu cael mynediad at wybodaeth a chyfathrebu mewn ffyrdd y gallant eu deall, gan gynnwys cyfathrebu dwyieithog a gwybodaeth wedi'i chyfieithu. A.C. 1.3 Rhaid i ddysgwyr gydnabod y gall trin pobl yn deg olygu pethau gwahanol. Rhaid i ddysgwyr roi o leiaf ddau enghraifft a allai gynnwys: • nid yw teg bob amser yr un peth • rhoi mwy o amser i un dysgwr i gwblhau tasg oherwydd ei anghenion dysgu • rhoi ramp i ddysgwr yn lle grisiau er mwyn iddynt allu cyrraedd ystafell • rhannu adnoddau'n gyfartal.
Deiliant Dysgu 2	AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr roi o leiaf ddau enghraifft o ddangos parch at eraill e.e. • gwrando pan fo rhywun yn siarad • defnyddio moesau da (os gwelwch yn dda/diolch) • galw pobl wrth eu henw cywir • parchu gofod personol, bod yn gwrtais i staff a chymheiriaid. AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr gymryd rhan mewn tasg fel aelod tîm gweithgar a chefnogol e.e. • helpu cyd-ddisgybl i gwblhau ei ran o arddangosfa dosbarth • casglu deunydd i'r grŵp • Annog cyd-ddisgybl sy'n ei chael hi'n anodd

- parchu dewisiadau cyfathrebu gwahanol a chaniatáu amser prosesu lle bo angen
- cefnogi anghenion synhwyrdd cyfoedion, gan gynnwys ymwybyddiaeth o fannau tawel neu lai o ymyriadau yn ystod gweithgareddau.

AC 2.3 Rhaid i ddysgwyr nodi pwysigrwydd cynnwys pobl â gwahaniaethau e.e.

- dweud "mae'n eu gwneud nhw'n hapus,"
- pwyntio at lun o weithgaredd grŵp llwyddiannus
- nodi "mae gan bawb syniadau da," neu "rydym yn dysgu pethau newydd."

Deiliant
Dysgu 3

AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddau enghraifft syml o annhegwch yn amgylchedd yr ysgol e.e.

- gweld adnodd/man sy'n cael ei ddomineiddio gan un grŵp bob amser
- un dysgwr yn cymryd mwy na'i gyfran o fyrbryd a rennir
- un person yn gwrthod gadael i ddysgwr newydd ymuno â gêm
- iaith angharedig gan gyd-ddisgybl.

AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr ddangos eu bod wedi cwblhau o leiaf ddwy weithred syml i hyrwyddo tegwch e.e.

- cynnig i rannu eu heitem eu hunain
- atgoffa cyd-ddisgybl am reol y dosbarth (e.e. aros am eich tro)
- gwahodd cyd-ddisgybl i ymuno â gweithgaredd.

AC 3.3 Rhaid i ddysgwyr ddefnyddio ymddygiad priodol i ddatrys anghytundeb syml gyda chanllawiau e.e.

- defnyddio datganiad "Rwy'n teimlo..." gyda chefnogaeth (e.e. "Rwy'n teimlo'n drist pan wyt ti'n cymryd y beiro")
- gofyn i'r athro am gymorth
- cerdded i ffwrdd yn dawel o wrthdrawiad
- yn cymryd eu tro ar ôl cael awgrym.

Maes Profiad Dysgu	Y Celfyddydau
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae cymdeithasau dynol yn gymhleth ac amrywiol, ac wedi'u llywio gan weithredoedd a chredoau dynol.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 3 - Dinasyddion moesegol, gwybodus o Gymru a'r byd.
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Deall sut y gall safbwyntiau amrywiol ynghylch cynaliadwyedd fod yn wahanol ar draws grwpiau o fewn y gymuned

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Amrywiaeth, Hawliau dynol	Yn mynd i'r afael yn uniongyrchol â chynhwysiant a thegwch cymdeithasol.

Lefel mynediad 3

Teitl yr Uned: Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM053

Lefel: Lefel Mynediad Tri

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu Gwybodaeth dysgwyr o ran cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant, a'u sgiliau i archwilio a herio materion yn eu bywydau eu hunain a'r gymuned.

Egwyddorion Cynyddu

Cam Cynnydd 3 - Gallaf ddisgrifio ac esbonio'r ffyrdd y mae fy mywyd yn debyg ac yn wahanol i fywydau pobl eraill, ac rwy'n deall nad yw pawb yn rhannu'r un profiadau, credoau a safbwyntiau.

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Deall cysyniadau allweddol o gydraddoldeb ac amrywiaeth	1.1 Rhoi diffiniad o gydraddoldeb
	1.2 Nodi nodweddion sy'n gwneud pobl yn amrywiol
	1.3 Esbonio sut mae gan bobl hawliau a chyfrifoldebau
2. Gwybod sut i hyrwyddo cynhwysiant	2.1 Rhoi enghreifftiau o sut mae perthnasoedd cadarnhaol yn cael eu creu
	2.2 Dangos sut i hyrwyddo cynhwysiant mewn gweithgaredd grŵp
	2.3 Adnabod ffyrdd o ddathlu amrywiaeth
3. Gallu archwilio anghyfiawnder a gwahaniaethu	3.1 Adnabod enghraifft o wahaniaethu
	3.2 Dangos eich bod wedi cwblhau gweithred a gynlluniwyd i ymateb i anghyfiawnder

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
	3.3 Dangos, drwy ddefnyddio cyfathrebu priodol, sut i fynegi barn am degwch

Cynnwys Dangosol	
Deilliant Dysgu 1	AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr nodi diffiniad o gydraddoldeb e.e. • trin pawb yn deg • gwneud yn siŵr bod pawb yn cael yr un cyfleoedd • gwneud yn siŵr nad oes neb yn cael ei adael allan yn annheg. AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf dair nodwedd sy'n gwneud pobl yn amrywiol e.e. • anabledd (corfforol neu ddysgu) • hiliaeth/ethnigrwydd • crefydd • rhywedd • cyfeiriadedd rhywiol • oedran • cyfrifoldebau gofalu • strwythurau teuluol gwahanol A.C. 1.3 Rhaid i ddysgwyr gydnabod bod gan bawb hawliau a chyfrifoldebau. Rhaid i ddysgwyr roi o leiaf ddau enghraifft e.e. • Hawliau: yr hawl i fod yn ddiogel, yr hawl i ddysgu, yr hawl i rywin gwrando arnoch. • Cyfrifoldebau: y cyfrifoldeb i gadw eraill yn ddiogel, y cyfrifoldeb i adael i eraill ddysgu, y cyfrifoldeb i wrando ar eraill.
Deilliant Dysgu 2	AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr roi o leiaf tri enghraifft o sut y caiff perthnasoedd cadarnhaol eu meithrin e.e. • Gwrando • bod yn garedig • tasgau/syniadau rhannu • cynnig help • rhoi canmoliaeth • ymddiheuro • bod yn ddibynadwy.

AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr ddangos eu gallu i gynnwys eraill mewn gweithgaredd grŵp strwythuredig e.e.

- gwneud yn siŵr bod pob aelod yn cael tro yn y gweithgaredd (e.e. pasio pêl, rhannu sgript)
- gwahodd gwyliwr i ymuno
- addasu gêm fel y gall cyd-ddisgybl ag anawster corfforol gymryd rhan.

AC 2.3 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddau ffordd o ddathlu amrywiaeth yn y gymuned uniongyrchol e.e.

- dathlu gwyliau diwylliannol gwahanol (e.e. Diwali, y Nadolig, Eid)
- blasu bwydydd gwahanol
- dysgu ymadroddion syml mewn ieithoedd gwahanol
- gwrando ar gerddoriaeth o wahanol ddiwylliannau.

Deilliant
Dysgu 3

AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddau enghraifft o wahaniaethu e.e.

- cyd-ddisgybl yn dweud na all rhywun chwarae gêm oherwydd eu dillad/rhyw/gallu
- cweld ramp hygyrch wedi'i flocio gan sbwriel
- darllen senario byr am rywun sy'n cael ei drin yn annheg oherwydd eu bod yn wahanol
- peidio â rhoi digon o amser i rywun ymateb neu gymryd rhan
- anwybyddu neu wrthod parchu dewisiadau cyfathrebu gwahanol neu anghenion synhwyraidd, gan gynnwys yr angen am fannau tawel neu lai o ymyriadau.

AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr gwblhau gweithred gynlluniedig i ymateb i anghyfiawnder e.e.

- rhoi poster 'Cyfiawnder' mewn man a rennir
- ysgrifennu neges syml i gyd-ddisgybl sy'n cael ei eithrio
- gofyn yn gwrtais i rywun beidio â gwneud rhywbeth sy'n annheg
- adrodd problem i oedolyn dibynadwy.

AC 3.3 Gallai enghreifftiau gynnwys:

- ysgrifennu neu dynnu llun o neges fer am pam bod rheol yn deg/annheg
- cyfrannu at ddadl strwythuredig drwy ddarllen datganiad wedi'i baratoi
- defnyddio iaith gwrtais a pharchus wrth herio gweithred.

Maes Profiad Dysgu	Y Celfyddydau
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae cymdeithasau dynol yn gymhleth ac amrywiol, ac wedi'u llywio gan weithredoedd a chredoau dynol.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 3 - Dinasyddion moesegol, gwybodus o Gymru a'r byd.
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Deall sut y gall safbwyntiau amrywiol ynghylch cynaliadwyedd fod yn wahanol ar draws grwpiau o fewn y gymuned

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Amrywiaeth, Hawliau dynol	Yn mynd i'r afael yn uniongyrchol â chynhwysiant a thegwch cymdeithasol.

Lefel 1

Teitl yr Uned: Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM054

Lefel: Un (1)

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: datblygu gwybodaeth Dysgwyr o gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant, a'u sgiliau i archwilio a herio materion yn eu bywydau eu hunain a'r gymuned.

Egwyddorion Cynyddu

Cam Cynnydd 4 - Gallaf ddadansoddi ac esbonio hanesion, credoau a phrofiadau amrywiol pobl mewn cymdeithasau yn fy ardal leol ac yng Nghymru, yn ogystal ag yn y byd ehangach.

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Deall egwyddorion cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant	1.1 Disgrifio gydraddoldeb ac amrywiaeth
	1.2 Amlinellu manteision amgylchedd cynhwysol
	1.3 Adnabod y ddeddfwriaeth allweddol sy'n hyrwyddo cydraddoldeb
2. Gallu hyrwyddo ymddygiadau cadarnhaol a pharch	2.1 Rhoi enghreifftiau o sut i gynnal perthnasoedd cadarnhaol
	2.2 Arddangos cyfathrebu parchus
	2.3 Amlinellu ffyrdd o ddathlu amrywiaeth
3. Gallu archwilio a herio gwahaniaethu	3.1 Adnabod gwahaniaethu mewn senario
	3.2 Creu cynllun i fynd i'r afael ag anghyfiawnder
	3.3 Cymryd rhan mewn gweithgaredd sy'n herio anghyfiawnder

Cynnwys Dangosol

Deiliant Dysgu 1	AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio ystyr cydraddoldeb ac amrywiaeth e.e. • Cydraddoldeb: Trin pobl yn deg a sicrhau bod pawb yn cael yr un cyfleoedd, sydd weithiau'n gofyn am ddarparu cymorth gwahanol, gan gynnwys mynediad at gyfathrebu dwyieithog a gwybodaeth wedi'i chyfieithu. • Amrywiaeth: Deall a gwerthfawrogi bod pob unigolyn yn unigryw a chydabod gwahaniaethau unigol yn gadarnhaol, gan gynnwys iaith, diwylliant ac anghenion cyfathrebu. AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr amlinellu o leiaf tri mantais o amgylchedd cynhwysol e.e. • yn arwain at well gwaith tîm/gwaith grŵp • Mae'n gwneud i bawb deimlo'n ddiogel ac yn werthfawr • caniatáu syniadau creadigol • yn helpu pobl i ddysgu pethau newydd oddi wrth ei gilydd • gwella lles meddyliol A.C. 1.3 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddwy ddeddf allweddol sy'n hyrwyddo cydraddoldeb e.e. • Deddf Cydraddoldeb 2010 (sy'n rhestru o leiaf un nodwedd warchodedig) • Cytundeb y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (os yw'n berthnasol i fframwaith yr ysgol) • Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (yn hyrwyddo gwelliant cymdeithasol eang, gan integreiddio egwyddorion Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynwysiant ym mhrosesau cynllunio a gwneud penderfyniadau'r sector cyhoeddus)
Deiliant Dysgu 2	AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr roi o leiaf tri enghraifft o sut y caiff perthnasoedd gwaith cadarnhaol eu cynnal, e.e. • gwrando'n effeithiol • tasgau rhannu • datrys anghytundebau bach yn bwyllog • cynnig adborth adeiladol • parchu ffiniau • defnyddio iaith broffesiynol AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr ddangos o leiaf tri gweithred cyfathrebu sy'n parchu gwahaniaethau unigol e.e. • defnyddio enwau a rhagenwau cywir

- siarad yn glir ac ar gyflymder priodol
- addasu iaith ar gyfer pobl nad sy'n siarad yr iaith brodorol
- defnyddio fformatau hygyrch (e.e. ysgrifenedig yn erbyn llafar) pan fo angen
- gofyn cwestiynau agored a pharchus am ddiwylliant/cefndir.

AC 2.3 Rhaid i ddysgwyr amlinellu o leiaf tri ffordd o ddathlu amrywiaeth yn y gymuned e.e.

- cymryd rhan mewn gŵyl ddiwylliannol leol
- hyrwyddo digwyddiadau ar gyfer Mis Hanes Pobl Dduon neu Falchder
- codi arian ar gyfer elusen sy'n cefnogi grŵp lleiafrifol
- ysgrifennu erthygl ar gyfer cylchlythyr yr ysgol am aelod amrywiol o'r gymuned.

Deiliant
Dysgu 3

AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr nodi enghraifft o wahaniaethu mewn senario penodol e.e.

Senario: Darllen astudiaeth achos syml lle mae unigolyn yn cael ei wrthod rhag cyfweiliad swydd oherwydd ei oedran/crefydd/anabledd, neu lle caiff myfyriwr ei eithrio'n annheg o daith ysgol oherwydd ei gefndir. Rhaid i'r dysgwr enwi'r ymddygiad gwahaniaethol.

AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr baratoi cynllun gweithredu i fynd i'r afael â mater syml o annhegwch e.e.

Manylu camau fel '1. Casglu ffeithiau,' '2. Trafod gyda'r athro, '3. Creu adnodd atodol,' '4. Adrodd gan ddefnyddio system yr ysgol. Rhaid i'r cynllun fod yn rhesymegol a dilyn gweithdrefnau sefydledig. Gall dysgwyr hefyd gynnwys adnabod stereoteipiau, herio sylwadau angharedig neu wahaniaethol, a nodi rhagfarn anymwybodol bosibl wrth ymateb i sefyllfaoedd o anghyfiawnder.

AC 3.3 Rhaid i ddysgwyr gyfrannu at weithgaredd grŵp sy'n herio arfer annheg. Gallai enghreifftiau gynnwys:

- creu a chyflwyno ymgyrch poster ymwybyddiaeth yn yr ysgol
- llunio deiseb i wella hygyrchedd mewn ardal leol
- cyfrannu ymchwil i gyflwyniad ar fynd i'r afael â stereoteipiau yn y cyfryngau.

Maes Profiad Dysgu	Y Celfyddydau
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae cymdeithasau dynol yn gymhleth ac amrywiol, ac wedi'u llywio gan weithredoedd a chredoau dynol.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 3 - Dinasyddion moesegol, gwybodus o Gymru a'r byd.
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Deall sut y gall safbwyntiau amrywiol ynghylch cynaliadwyedd fod yn wahanol ar draws grwpiau o fewn y gymuned

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Amrywiaeth, Hawliau dynol	Yn mynd i'r afael yn uniongyrchol â chynhwysiant a thegwch cymdeithasol.

Lefel 2

Teitl yr Uned: Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM055

Lefel: Lefel Dau

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: datblygu gwybodaeth Dysgwyr o gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant, a'u sgiliau i archwilio a herio materion yn eu bywydau eu hunain a'r gymuned.

Egwyddorion Cynyddu

Cam Cynnydd 5 - Gallaf ddadansoddi'n feirniadol ystod o debygrwydd, gwahaniaethau ac anghydraddoldebau cymhleth rhwng cymdeithasau amrywiol yn y gorffennol a'r presennol.
Gallaf werthuso natur amlochrog cymdeithas a sut y caiff amrywiaeth ei gwerthfawrogi.

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):		Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):	
1. Deall fframweithiau cyfreithiol a moesegol	1.1	Diffinio cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant	
	1.2	Esbonio pwrpas deddfwriaeth gwrth-wahaniaethu	
	1.3	Dadansoddi'r gwahaniaeth rhwng cydraddoldeb a thegwch	
2. Gallu hyrwyddo arfer cynhwysol	2.1	Dadansoddi nodweddion gwarchodedig	
	2.2	Cymharu effaith stereoteipio a rhagfarn	
	2.3	Cynhyrchu strategaeth ar gyfer hyrwyddo cynhwysiant	
3. Gallu gwerthuso a mynd i'r afael â gwahaniaethu	3.1	Disgrifio ffurfiau ar wahaniaethu	
	3.2	Asesu problem sy'n ymwneud â chamdriniaeth	

Deiliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
	3.3 Creu ymateb rhesymol i herio gwahaniaethu

Cynnwys Dangosol	
Deiliant Dysgu 1	AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr ddiffinio'r termau cydraddoldeb, amrywiaeth, a chynhwysiant e.e. • Cydraddoldeb: sicrhau bod pawb yn cael cyfle cyfartal ac nid yn wynebu gwahaniaethu. • Amrywiaeth: cydnabod a gwerthfawrogi gwahaniaeth unigolion. • Cynhwysiant: sicrhau bod pawb yn teimlo croeso ac yn gallu cymryd rhan yn llawn. AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr egluro pwrpas deddfwriaeth gwrth-wahaniaethu berthnasol e.e. Deddf Cydraddoldeb 2010 (DU) – i symleiddio'r gyfraith ac amddiffyn unigolion rhag gwahaniaethu ac aflonyddu; i ddarparu sail gyfreithiol ar gyfer herio triniaeth annheg. A.C. 1.3 Rhaid i ddysgwyr ddadansoddi'r gwahaniaeth rhwng cydraddoldeb a thegwch e.e. • Cydraddoldeb: rhoi'r union un adnoddau/cefnogaeth i bawb (e.e. blwch un uchder i bawb ei weld dros ffens) • Cydraddoldeb: rhoi'r adnoddau/cefnogaeth sydd eu hangen ar bobl i gyflawni'r un canlyniad (e.e. rhoi blychau o wahanol uchder yn dibynnu ar uchder y person i sicrhau y gall pawb weld dros y ffens).
Deiliant Dysgu 2	AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr ddadansoddi'r nodweddion gwarchodedig o dan y Ddeddf Cydraddoldeb: • oedran • Anabledd • ailbennu rhywedd • priodas a phartneriaeth sifil • beichiogrwydd a mamolaeth • hil • crefydd neu gred • rhyw • cyfeiriadedd rhywiol.

AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr gymharu a gwerthuso effaith stereoteipio a rhagfarn ar unigolion e.e.

- Stereoteipio: yn aml yn seiliedig ar syniadau cyffredinol, sefydlog am grŵp; gall arwain at ddisgwyliadau annheg
- Rhagfarn: barnu ymlaen llaw neu agwedd negyddol tuag at grŵp; yn aml yn arwain at eithrio neu wahaniaethu; gall y ddau achosi hunan-barch isel, unigrwydd, a lleihau cyfleoedd.

AC 2.3 Rhaid i ddysgwyr gynhyrchu strategaeth ar gyfer hyrwyddo cynhwysiant mewn cyd-destun ysgol penodol e.e.

- creu argymhelliad polisi ar gyfer gweithgareddau ysgol hygyrch
- dylunio canllaw cyfathrebu cynhwysol ar gyfer clybiau ysgol
- datblygu cynllun ar gyfer dathlu digwyddiadau diwylliannol gwahanol drwy gydol y flwyddyn.

Deilliant
Dysgu 3

AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio gwahanol ffurfiau ar wahaniaethu e.e.

- gwahaniaethu'n uniongyrchol (trin rhywun yn waeth oherwydd nodwedd warchodedig)
- gwahaniaethu anuniongyrchol (rheol sy'n ymddangos yn deg ond sy'n rhoi grŵp â nodwedd warchodedig dan anfantais)
- aflonyddu
- erledigaeth

AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr asesu problem syml sy'n ymwneud ag anghyfiawnder yn y gymuned e.e.

Problem: Nid oes gan arosfa bws leol fan eistedd/ramp hygyrch i ddefnyddwyr cadair olwyn.

Asesiad: Penderfynu pa grŵp gwarchodedig sy'n wynebu anfantais a pham, a nodi cyfiawnhad cyfreithiol neu foesegol syml dros ei herio.

AC 3.3 Rhaid i ddysgwyr ddadansoddi a chreu ymatebion rhesymol i herio gwahaniaethu mewn senario penodol e.e.

- ysgrifennu llythyr ffurfiol, cwrtais o gŵyn/awgrym i awdurdod ysgol am reol annheg
- cynhyrchu sgript ar gyfer cyflwyniad sy'n herio stereoteip cyffredin
- datblygu post ar gyfer cyfrwng cymdeithasol gyda rhesymeg glir a ffeithiol i herio rhagfarn.

Maes Profiad Dysgu	Y Celfyddydau
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae cymdeithasau dynol yn gymhleth ac amrywiol, ac wedi'u llywio gan weithredoedd a chredoau dynol.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 3 - Dinasyddion moesegol, gwybodus o Gymru a'r byd.
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Deall sut y gall safbwyntiau amrywiol ynghylch cynaliadwyedd fod yn wahanol ar draws grwpiau o fewn y gymuned

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Amrywiaeth, Hawliau dynol	Yn mynd i'r afael yn uniongyrchol â chynhwysiant a thegwch cymdeithasol.